

MEMO

Komitee/töögrupi nimi:	Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN (NBBC) aastakonverents Riias (Läti Vabariigis).
Adressaadid:	Eesti Mesinike Liit, lähetuskäskkiri nr. 2-12 kokkuvõtte-aruanne
Aruande koostaja:	Arvi Raie, Eesti mesindusprogrammi mesilashaiguste seire alameetme juht
Kuupäev:	03.02-05.02.2012
Lehekülgede arv:	3

Lühidalt

Kokkuvõtte koos järeldestega

03.02-05.02.2012 toimus osavõtt Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsist Lätis, arutelu ja konsultatsioonid osavõtivate maade mesinike liitude, ülikoolide ja uurimisasutuste esindustega Euroopa Liidu direktiivide kohase mesindusala arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide täitmise teemadel perioodil 2010-2013, eriti mesilashaiguste seire, tõrje ja profülaktika alase tegevuse osas, sealhulgas vastava teavitustöö korraldamise ja teabematerjalide koostamise küsimustes, samuti mee ja teiste mesindussaaduste esmatootmise ja käitlemise üldhügieeni teemadel.

03.05.2012 Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN koosolek Riias.

Tutvuti ekskursiooni käigus Lätis Riia lähedal oleva mesindussaaduste ja vaha töötlemise keskusega.

Arutusel oli mesilaste haiguste alane olukord. Anti ülevaade haiguste levikust, eriti varroatoosi alasest olukorrast, varroatoosi seirest ja raviskeemidest põhja maades ja balti riikides.

04.02.2012 Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN koosolek Riias.

Ettekanded:

1) Bjorn Dahle ettekanne euroopa haudmemädaniku diagnoosimisest, virulentsusest ja levikust Norras.

2010.a. avastati EHM Norra mesilatest 45 mesinikul 4-s maakonnas. Viimane juhtum oli registreeritud 1980.a.. Ligikaudu 3000 mesilasperet so. 7% kogu mesilaste populatsioonist hävitati 2010.a. Leitud EHM tüvi oli sama, mis leiti Sveitsist. 2011 kasutati proovide uuringuks ja haigustekitaja kindlaksmääramiseks uut väga tundliku qPCR meetodit. Haigustekitaja tehti kindlaks 38 mesiniku juurest 169-st. Uuriti 442 proovi. Kontrolli all olid kõik need mesilad, kes piirnesid haiguskoldega ja lisaks aretusmesilad. 2011.a. hävitati ligikaudu 1250 mesilasperet.

2) Ari Seppälä ettekanne kliima kui olulisemast mõjust mesilasperede kadu põhjusena Põhjamaades.

Mesilasperede kadude uuringute põhitähelepanu oli pööratud kahjuritele, haigustele ja pestitsiididele. Võrreldes erinevate riikide kadusid võib märgata tugevat erinevust aastate lõikes. Näiteks vaadates viimase 12 aasta kadusid Rootsis ja Soomes näeme samasugust seisuga iga aasta. Sellist sorti sarnasust ei saa pidada kokkulangevuseks. Keskmiselt vähem kui 50 mesilasperet/ema on keskmiselt importitud Soome Rootsist ja mitte ühtegi mesilast Soomest Rootsist. Võrreldes andmeid ei saa selgitada sama haiguste või kahjurite probleemiga. Ainuke

selgitus on kliima faktor. Ilmastiku olud eelmisel aastal, mis olid vihmane ja tuuline omas suurt efekti talvitumisele. Mesinikud ei saa kontrollida ilma, kuid NBBC peaks tegema ühiseid jõupingutusi selgitamiseks välja tegurid, mis enim mõjutavad mesilaste talvekadusid. On leitud seos, et soe kevadilm on negatiivseks mõjuku järgmisel talvel mesilaste talvitumisele. Varakult algav talv omab sarnast efekti. Mee saagikus ei mõjuta suuremust järgneval talvel.

3) Arvi Raie ettekanne olukorrast mesilaste haigustest Eestis, mesilasperede registreerimisest PRIA-s. Ettekandes tutvustasin mesinduse alast struktuuri, mesilate ja mesilasperede arvu. Ülevaade mesilaste haiguste alasest seirest ja diagnoositud haigustest 2011. a.

4) Preben Kristianseni ettekanne uutest varroatoosi vastastest ravimite ja ravimeetoditest Rootsis.

Suuremat tähelepanu on hakatud pöörama sipelghappe kasutamisele. Kasutatakse vanu ja uusi ravimeetodeid. Nende vaheline võrdlus ja analüüs. Kasutavad preparaate: Krämerplatte, Burmeister, Nassenheider, Apidea, Liebigs dispenser, Tedbladsburk FAM-Liebefeld, Wyna-Deluxe, Apicure, MiteGone, MAQS.

Nassenheider uus modifitseeritud kasutamine tagab paremaid tulemusi. Kanada uus toode Mite Away Quick Strips kasutamine ja selle võrdlus. Toimeaine on sipelghape. Kõrvaltoimeks on suurenenud mesilasemade hukkumine ravimise käigus.

5) Preben Kristianseni ettekanne mesilaste haiguste seirest Rootsis 2010. a.

Trahhealesta ehk akarapidoosi uuritud 306 proovist, tulemused negatiivsed, noseematoosi uuritud 130 proovi, millest 2 proovis leiti N. ceranat, 10 proovist N. apist ja 11 proovist segainfektsiooni. 130 uuritud proovist leiti AHM 7 proovist ja EHM 1 proovist. 130 proovist leiti 7 proovist lubihaudme tekitajat *Ascospaera apis*

DWV viirust leiti 67 proovist, APV leiti 4 proovist ja musta emakupu viirust BQCV 86 proovist, kottviirust 74 proovist.

6) Preben Kristianseni ettekanne apistani kasutamisest ja jääkide esinemisest vahas.

Apistan on Rootsis kasutusel juba alates 1992. Alates 1998 uuritakse jääkide esinemist vahas ja alates 2000 ravimresistentsust.

7) Valters Brusbärdis ettekanne varroatoosi seirest ja ravist Lätis.

Varroalest jõudis Läti 1977 ja 1982 oli parasiit levinud üle Läti. Alates sellest on Lätis kasutatud mitmeid tõrjemeetodeid (füüsiline, biotehnoloogiline ja keemiline). Läti ML soovitusel on minna üle orgaaniliste (hapete) vahendite kasutamisele. Seoses sellega korraldatakse seminare ja õppusi, üle on võetud skandinaavias (Taanis, Rootsis ja Soomes) kasutatavad tõrjemeetodid. 2010 ja 2011 kasutati varroatoosi tõrjeks 52% Beevital, 23% oblikhapet, 22% erinevaid ravimeid, 2% sipelghapet. Viidi läbi ravimite mõju hindamine 240 mesilasperes, mis olid jaotatud 6 erinevasse gruppi. Uuringute tulemusel ainult Bayvarol ja Gabon PA näitasid tõhusust kõigis piirkondades ja mesilasperede suuremust ei täheldatud järgmisel sügisel pärast ravi. Muravinkas (toimeaine sipelghape) ei ole efektiivne Läti tingimustes hilissügisel ravil. Oblikhape ja Apiquardi (toimeaine tümool) mõju oli kõikumine erinevates mesilastes.

8) Sigitas Uselis Leedust andis ülevaate varroalesta mõjust mesindusele ja mesilasperede hukkamise põhjustajana.

Varroatoosi alasel uuringutel on koostööd tehtud Tsehhi uurimise instituudiga. Tsehhis on ligikaudu 500000 mesilasperet ja pööratakse väga suurt rõhku varroatoosi alasele uurimistööle ja uute ravimite rakendamisele. Leedu mesinikel välja kujunenud Akaratsiitsete ribade sündroom. Ainult 10% mesinikest teab õiget ravimite kasutamist ja vahetust, ning oskab hinnata mesilasperede nakatumist ja varroalest mõju mesilasperele. 90% mesinikest teab, et mesilasperesid tuleb ravida iga aasta ja teeb seda vähemalt 1 kord aastas. Sellegi poolest surevad mesilased pärast 6-8 aastat isegi juhul kui neid on ravitud üks kord aastas. Põhjuseks on ravi efektiivsus, mis on varroalesta suhtes keskmiselt 85%. Kui lestade arvukus 1kg ehk 10000 mesilase kohta on tõusnud 500 või enam lestani, mesilaspered hukuvad.

Leedus on 120000 mesilasperet 6000-7000 mesinikku, kellest Leedu ML liikmed on 4200. 20% mesinikest on naised. Suuri mesinikke, kellel on 100 ja rohkem mesilasperet on 2% mesinikest, 83% mesinikest omab 1-25 mesilasperet.

Mett saadi 2011.a. 30-100kg mesilaspere kohta. Mesilasperede hukkumise peamiseks põhjuseks on varroatoos koos viirushaigustega.

Kokkuvõtte koostas:
Arvi Raie

06. veebruaril 2012.a.